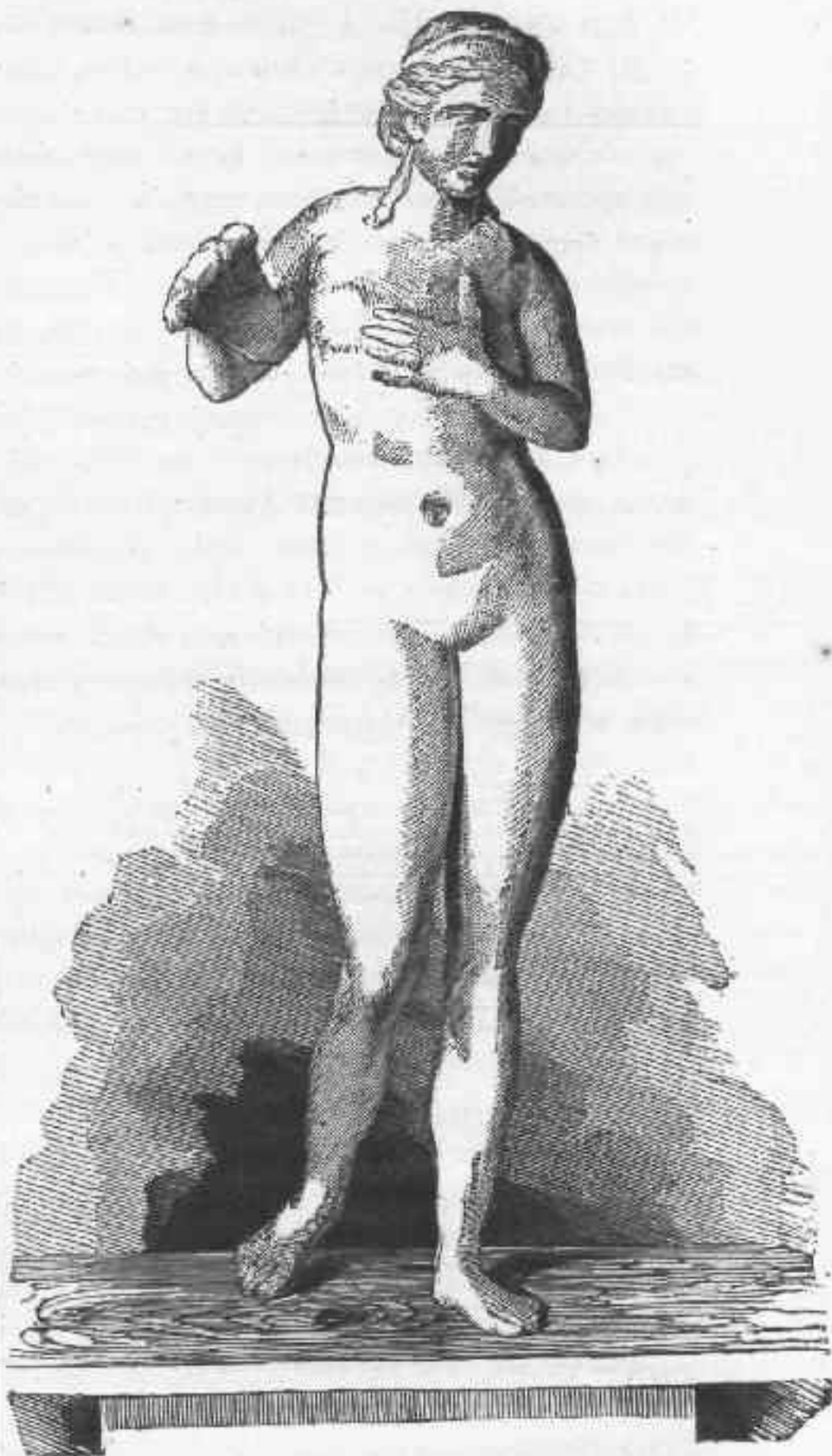

ἐκκλησίας, ἥς ἔμπροσθεν ἐκτείνεται εὐρεία αὐλή πλησίον τῆς ἄκρας τῆς πόλεως. Ἡ ἐκκλησία αὕτη καλεῖται *Παραγία Σπηλιώτισσα*, ἵσως διότι αἱ Κανηφόροι διήρχοντο δι' ὑπογείου διόδου ὑπαρχούσης πιθανῶς καὶ τὴν σήμερον. Εἶδον ἐντεταχισμένην ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ τείχους ἐπιγραφὴν ἀναφερομένην εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης, ἀναμνησκουσάν τὰ δῶρα εὐσεβοῦς γυναικὸς, ἐπαιρομένης ἐπὶ τοῖς τίτλοις καὶ διερμηνέως τῶν ὀνείρων τῆς θεᾶς· ἐν ἀρχῇ ἡ ἐπιγραφὴ ὑπάρχει ἐλλιπής, ἀλλὰ φαίνεται ἐν αὐτῇ ὅτι ἡ γυνὴ ἀνέθηκε τὸ μέτωπον τὸ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ καὶ εἶδωλον Ἀφροδίτης, εἶδος κόρης (*pouree*) ἵσως, ἣν περ μόνη κατεσκεύασε καὶ ὡς οἶόν τε καλῶς ἐκόσμησεν (7). »

Παραγίας Σπηλιωτίσσης δύο μόνον γνωρίζω ἐν Ἀθήναις—πρώτην τὴν ἐν τῷ παρὰ τὸ χορηγικὸν τοῦ Θρασύλλου μνημεῖον ἄντρῳ, ὑπὸ διαφόρων περιηγητῶν ἀναφερομένην (ἴδε τὸ σχέδιον Ἀθηνῶν τοῦ Σπών καὶ τὸ τοῦ Οὐέλερ), οὖσαν δ' ἐπομένως ἐντὸς τῶν τειχῶν καὶ πόρῳ τῶν Κήπων ἀπέχουσιν—δευτέραν τὴν λεγομένην *Χρυσόσπηλιώτισσαν* φαινομένην ὑπ' ἀριθμὸν 48 εἰς τὸ σχέδιον τῶν Ἀθηνῶν τὸ ὑπὸ τοῦ Σπών γραφὲν, κατὰ τὸ ἔσχατον πρὸς βορρᾶν ἄκρον τῆς πόλεως, πλησίον τοῦ κίονος τοῦ λεγομένου τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, πιθανῶς αὐτὴν τὴν ἐτι καὶ νῦν *Χρυσόσπηλιώτισσαν* καλουμένην, ἥς ἔμπροσθεν ἐκτείνεται εὐρεία αὐλή. Ἀλλὰ πᾶς τις, γινώσκων τὴν θέσιν τοῦ Λυκαίου καὶ τοῦ Κυνοσάργου, ἐννοεῖ ὅτι αἱ Κήποι δὲν ἔκειντο ἐκεῖ, μακρὰν αὐτῶν. Ἄν δὲ ὁ περιηγητὴς ἄλλην *Σπηλιώτισσαν* ἐννοῇ ἀγνοῶ, διότι ταύτας μόνας βλέπω σημειούμενας ἐν τοῖς διαφόροις σχεδίοις τῶν Ἀθηνῶν μίαν πρὸς νότον καὶ μίαν πρὸς βορρᾶν, αὐτὴν δὲ ταύτην νομίζω κακῶς σημειουμένην πρὸς δυσμὰς ἐν ταῖς ἀτελεστάταις Ἀθήναις *ex parte Boreali* τοῦ Οὐέλερ (8). Ἰσως ὁμοίως ὁ περιηγητὴς *Chandler* ἠπατήθη ἐκλαθὼν τὸν περίβολον τὸν ἐν τῇ πόλει τῆς καλουμένης ἐν Κήποις Ἀφροδίτης, οὐ πόρῳ τοῦ οἰκήματος τῶν κανηφόρων (ἀρρηφόρων) τοῦ παρὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς Πανδρόσου καίμενον (9), ἀντὶ αὐτῆς τῆς ἐν Κήποις Ἀφροδίτης.

Ἀλλ' ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ *Chandler* δὲν ἐπιλάμπει

φωτὸς τις ἀκτὶς εἰς τὸν ἀναγινώσκοντα, ἡ δ' ἐπιγραφὴ ἡ ἀναφέρουσα κόρην, εἶδωλον Ἀφροδίτης, ἀνάθημα εὐσεβοῦς γυναικὸς, γεννᾷ τάχα πιθανὴν τὴν ἰδέαν ὅτι τὸ ἡμέτερον εἶδωλον ἦν ἀνάθημα ἄλλης γυναικὸς, ἐπίσης εὐσεβοῦς, εἰς τὴν οὐρανίαν τοῦ Ἀλκαμένου θεᾶν;

Ἀγαλμάτιον χάλκινον, Ἀφροδίτης ὑποτιθέμενον, ἐν Κήποις εὐρεθέν.

(Ἰδε φολ. 324. Τόμ. ΙΔ'.)

(7) *Chandler*, τόμ. Β' κεφ. ΙΘ'.

(8) *Œdes Athènes au XV, XVI et XVII siècles par le Comte De Laborde*. Τόμ. Β'.

(9) Τὸ χωρίον τοῦ Πausanίου στικτεῖον οὕτως· « Ἐστὶ δὲ περίβολος ἐν πόλει, τῆς καλουμένης ἐν Κήποις Ἀφροδίτης, οὐ πόρῳ, καὶ δι' αὐτοῦ κάθοδος ὑπόγειος αὐτομάτη. » Ἦτοι· « Ἐστὶ δὲ οὐ πόρῳ τοῦ μέρους τούτου περίβολος τῆς καλουμένης ἐν Κήποις Ἀφροδίτης, » ἀφ' ἧς ὁμα τῆς ἐν Κήποις Ἀφροδίτης, ὡς ὀρθότατα παρατηρεῖ ὁ Κ. Ραγκαβῆς (*Πανδ. ΙΒ'. σ. 449* καὶ ἐν σημ.)

Γυνὴ εὐαῖδής, εὐμήκης, γυμνή, καλλίκομος καὶ βαθυπλόκαμος, ἄμπυκα ἐπὶ τοῦ μετώπου φέρουσα, κεστὴν δὲ τοῖς μαστοῖς ὑποδέουσα, στηρίζεται μὲν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς χαριέστατα, ἄκροις δὲ δακτύλοις τοῦ δεξιοῦ θίγει τὴν λεῖαν ἐπιφάνειαν ἐφ' ἧς ἂν στήσης αὐτήν. Εὐμελὴς δὲ τὸ σῶμα καὶ τὴν σάρκα ἀπαλὴν ἐμφαίνουσα, ὑγρομελὴς ὡς ἡ ἐκλαθὼν